

Autor: ERICH MARIA REMARQUE
Název díla: NA ZÁPADNÍ FRONTĚ KLID

Autor:

Erich Maria Remarque

- vlastním jménem Erich Paul Remark
- narodil se 22. června 1898 v Osnabrücku (Německo) do rodiny knihvazače a zemřel 25. září 1970 v Locarnu
- hned po ukončení školy v roce 1916 narukoval do armády kde byl v roce 1918 několikrát raněn
- díky tomu je celé jeho dílo poznamenáno odporem k válce a antimilitarismem
- po návratu z války měl problémy začlenit se do normální společnosti
- po 1. světové válce vystřídal řadu povolání, například působil jako redaktor v berlínském plátku Sport im Bild, pracoval jako učitel, agent firmy s náhrobními kameny, účetní, obchodní příručí, automobilový závodník, reklamní agent a v neposlední řadě se stal světoznámým spisovatelem
- roku 1931 se přestěhoval do Švýcarska
- v roce 1938 byl zbaven německého občanství, byl fašisty označen za „literárního zrádce“ a jeho knihy byly veřejně páleny, protože jeho popis války byl pro militantní režim krajně nevhodný
- 1939 emigroval do New Yorku
- autor 11 románů a jednoho dramatu (Poslední dějství)

Zajímavost: V polovině 30. let se Remarque beznadějně zamiloval do Marlen Dietrichové, ta jeho city neopětovala. Poté střídal různé ženy, až se r. 1958 oženil s bývalou manželkou Ch. Chaplina Paulette Goddardovou.

● **zařazení autora do uměleckého směru:**

- 1. světová válka ve světové literatuře
- zobrazení válečné tematiky
- cílem bylo vyličít válečné hrůzy a varovat před nimi
- z uměleckých směrů vynikaly např: naturalismus, symbolismus a existencialismus

● **určení století, ve kterém autor tvořil:**

- 1. pol. 20.stol., román vyšel r. 1929

● **určení dalších autorů stejného um. směru:**

Arnold Zweig (1887–1968)

- německý prozaik a dramatik
- před nacismem odešel do Palestiny
- cyklus Válka bílých mužů - cyklus se věnuje problematice 1. sv. války, nejznámější je jeho 1. část - Spor o seržanta Gríšu - román o malém človíčku, ruském zajatci, který se stává nevinnou obětí pruského militarismu

Romain Rolland (1866–1944)

- francouzský prozaik, dramatik, esejista, hudební kritik
- nositel Nobelovy ceny za literaturu-1915
- Petr a Lucie - nejslavnější protiválečná novela staví proti úpadku morálních a společenských hodnot za 1 sv. války milostný vztah dvou mladých lidí, kteří nakonec umírají pod troskami kostela

Henri Barbusse (1874–1935)

- francouzský spisovatel a politický pracovník
- Oheň aneb deník bojového družstva – román, v němž s dokumentární přesností a upřímností vyličil život vojáků na frontě a v zákopech

Ernest Hemingway (1899–1961)

- americký prozaik a publicista
- nositel Nobelovy ceny za literaturu 1954
- Stařec a moře - novela, o věčném zápasu člověka s přírodou, o statečnosti, s níž jde do předem prohraného boje
- Sbohem, armádo - románový příběh nešťastné milenecké dvojice, která ani po úniku z války nenachází osobní štěstí
- Komu zvoní hrana - v tomto románu autor vychází z vlastních zkušeností dobrovolníka a dopisovatele za španělské občanské války
- **názvy (případně obsahy) dalších autorových děl:**
 - Cesta zpátky, Tři kamarádi, Černý obelisk - romány o osudech vojáků z 1. sv. války a jejich „návratech“ do života
 - Jiskra života, Čas žít, čas umírat - romány věnující se tématice nástupu fašismu

Charakteristika uměleckého textu jako celku:

- **literární druh**
epika
- **literární žánr**
román
- **literární forma**
próza
- **dominantní slohový postup**
vyprávěcí
- **typ vyprávěče**
ich forma
- **vysvětlení názvu díla**

Na západní frontě klid- protože se na západní frontě bojovalo a v den, kdy hlavní hrdina umřel, noviny psaly, že se již nebojuje

- v originále Im Westen nichts Neues, slovensky Na západe nič nového

- **posouzení aktuálnosti díla**
Dílo je aktuální, jelikož v některých zemích se stále válčí.
- **určení místa a času textu**
- odehrává se v 1. sv. válce na západní frontě
- **stručné nastínění děje**

Kniha vypráví příběh Paula Bäumera, který je spolu se svými kamarády Müllerem, Kroppem, Kemmerichem a Leerem po maturitě donucen profesorem Kantorkem jít do armády jako dobrovolníci.

Nejprve prošli tvrdým 10denním výcvikem, plným šikany od desátníka Himmelstosse. Čistili místnost kartáčkem na zuby, leštili boty, přestýlali postele. Díky tomuto výcviku se však z Pavla stává člověk bez lítosti a bez důvěry, ale on sám dobře ví, že by bez tohoto na frontě nevydržel ani minutu. Po výcviku nastupují všichni rovnou na frontu a hned při prvním boji je raněn jejich kamarád Kemmerich, který dostal kulku do stehna. Nohu mu musí amputovat. Když za ním přichází kamarádi do nemocnice, vtipkují s ním a dodávají mu optimismu. Müller si chce vzít jeho boty ne proto, že by byl bezcitný, ale proto, že kdyby Kammerich umřel, vezme si je někdo z nemocnice a on je opravdu potřebuje.

Po tomto boji utrpěla jejich rota velké ztráty a byla doplněna o rekruty, mezi nimiž byl i nenáviděný desátník Himmelstoss, kterému se všichni už dlouho chtěli pomstít. S ním přijíždí i nováček, kterým je sotva 17 let. S nimi mají však jen samé starosti. Vojáci přežívají v zákopech díky neuvěřitelnému množství drobných náhod. Následující den museli dopředu, opravovat zákopy. Muži jsou v neustálém ohrožení a Pavlovi kamarádi jeden po druhém umírají.

Pavel dostane dovolenou a jede za rodinou. Dozvídá se, že jeho maminka umírá na rakovinu. Pavel zatajuje před rodiči všechny hrůzy, které zažil a viděl, a tvrdí, že válka není nic hrozného, protože nikdo, kdo válku sám nezažil, ji nemůže pochopit. Setkává se s lidmi, kteří mu vůbec nerozumí, a chtějí slyšet o hrdinských činech a skutečích ve jménu vlasti. Pavel je znechucen, ví, že už by se mu nikdy nemohlo podařit znovu se zařadit do běžného života. Navštěvuje matku zesnulého Kemmericha a oznamuje jí, že její syn zemřel.

Po dovolené je vyslán na průzkum terénu. Málem je dopaden Francouzy. Musí být dlouhou dobu schovaný v trychtýři. Zabíjí tam Francouze, protože když ho nezabije, zabije Francouz jeho. Pak svého činu velmi lituje, protože muž má ženu a dceru. Na muže Pavlovi pomůže zapomenout Kropp a Ktazca. Pavel a Kropp jsou zraněni a pobývají v katolické nemocnici. Kroppovi amputují nohu, chce se zabít, Pavel mu to rozmlouvá. Když se uzdraví, vrací se na frontu, kde zjistí, že Leer a Müller jsou mrtví, Deterding utekl a prý ho chytili, ale nikdo už ho nikdy neviděl. Pavlův nejlepší přítel Kaczinski je zraněn a Pavel s ním utíká přes

bojiště k záchranné jednotce, když doběhne, zdravotník mu sdělí, že běžel zbytečně - Ktacza chytil střep granátu do hlavy a umírá. Pavel zůstává na frontě sám, bez svých kamarádů. Na konci války umírá i Pavel právě v den, který byl tak tichý, že vrchní velitelství napsalo do zprávy: Na západní frontě klid.

určení smyslu díla

„Tato kniha nechce být ani obžalobou ani vyznáním. Chce se pokusit vydat svědectví o generaci, která byla válkou rozbita - i když unikla jejím granátům.“

- **pravděpodobný adresát**
Čtenář, kterému nevadí popis zmrzačených lidí a pravda o válce.
- **zařazení knihy do kontextu celého autorova díla**
Prvotina, světový úspěch – jeho zřejmě nejznámější dílo.
- **tematicky podobné dílo**
Henri Barbusse - Oheň aneb Deník bojového družstva - zachycuje každodenní život vojáků
- **porovnání s filmovou verzí nebo dramatizací**
Na západní frontě klid - Delbert Mann 1979
- film se mi oproti knize vůbec nelíbil, děl byl zpřeházený a končil jinak než knížka

Úryvek k rozboru:

Než vyrazíme ke Kemmerichovi, balíme jeho věci; bude jich po cestě potřebovat.

V polním lazaretu je hodně práce; páchne tam jako vždy karbolem, hnísem a potem. Člověk je z baráku na ledacos zvyklý, ale tady by ti přec jen mohlo přijít na nic. Ptáme se po Kemmerichovi; leží v jednom sále a uvítá nás slabým úsměvem radosti a bezmocným rozčilením. Co ležel v bezvědomí, ukradli mu hodinky. Müller potřásá hlavou: „Já ti vždycky říkal, že nemáš tak pěkné hodinky nosit.“

Müller je trochu nemotora a tvrdohlavec. Jinak by držel hubu, poněvadž každý vidí, že Kemmerich už z toho sálu nevyjde. Dostane-li opět hodinky či nedostane, je docela lhostejný, nanejvýš že bychom je mohli poslat jeho rodině.

„Jak se daří Frantíku?“ ptá se Kropp. Kemmerich svěsí hlavu. „Ujde to - mám jen zatracené bolesti v noze.“

Díváme se na jeho pokrývku. Jeho noha leží pod drátěným košem, přes ni tlustě leží svrchnice. Kopám Müllera do holeně, neboť by byl s to Kemmerichovi říct to, co nám sanitáři už venku: že Kemmerich už nohu nemá. Amputovali mu ji.

Charakteristika úryvku z uměleckého textu:

- **atmosféra úryvku**

smutná

- **počet postav**

4 – vypravěč (Pavel), Kemmerich, Müller, Kropp

- **charakteristika vystupujících postav (přímá, nepřímá)**

František Kemmerich- citlivý

Müller je nemotora, tvrdohlavec

Kropp- starostlivý

Vypravěč = Pavel - chytrý, citlivý

- **charakteristika dalších postav**

Stanislav Katcinský – nejlepší přítel Pavla, původním povoláním švec, přímý, statečný

Kantorek – třídní profesor, podporoval své studenty v tom, aby šli do války

Himmelstoss – velitel výcviku, tvrdý, drsný, bezcitný

- **vztahy mezi postavami**

všichni jsou spolužáci z jedné třídy a kamarádi

- **zařazení úryvku do kontextu celého díla**

Na začátku díla, Kemmerich je první, kdo umírá.

- **použité jazykové prostředky**

ich- forma

přímá řeč: „Jak se daří, Frantíku?“, „Ujde to...“

páchne tam jako.. výpustka

slabý úsměv – epiteton

bezmocné rozčilení – epiteton

držel hubu – dysfemismus

každý vidí, že Kemmerich už z toho sálu nevyjde – eufemismus